

GERONIMOHORSPELEN

Een script in samenwerking met Herman en Marc Van Cauwenberghe.

TESTBEMANNING

DEEL 9: TE ELFDER URE

Carl Lans (1913)

uitzending: KRO, zondag 26/11/1961 (herhaling: woensdag 14/06/1989)

regie: **Léon Pove**

rolverdeling: [afkondiging ontbreekt; wel in de Katholieke Radio- en Televisiegids]

ir. Reitsema: **Wam Heskes**

Gerda, secretaresse: **Irene Poorter**

Joost Ros, captain: **Johan Walhain**

Dirk, elektronicus: **Paul Deen**

Jaap, cyberneticus: **Jan Borkus**

Huub, navigator: **Frans Somers**

Els: Nora Boerman

coördinator: **Jo Nobel**

Reitsema: Wel, Gerda, dit zal dan ons laatste perscommuniqué wel worden.

Gerda: Ah, 'k heb alles gezien gisteravond, thuis, op de trideo. Of ik er zelf in zat, in de Alpha. 't Was afschuwelijk!

Reitsema: En de gevolgen zijn nog veel erger, Gerda. Veel erger dan je denkt.

Gerda: Dat kan toch haast niet!

Reitsema: Niet wat de Alpha betreft. Ze is verloren. Ze is met een inhaalsnelheid van 25 km per seconde in een lang uitgerekte zwerm meteorieten geraakt. Ze moesten te snel manoeuvreren, gaven te veel G's en konden de motor niet meer stoppen.

Gerda: Die vorige meteoroorinslag, die was dus eigenlijk een soort waarschuwing?

Reitsema: Ja, Gerda, en... als wij hun aandacht niet hadden afgeleid met opvoering van een soort eh... psychodrama, dan was het misschien nooit zover gekomen.

Gerda: De bedoeling was toch om achter die ene man te komen, die...

Reitsema: Tja, zodat het uiteindelijk het zoeken naar die saboteur is geweest dat tot de ramp heeft geleid.

Gerda: Ja... Maar... waar zijn ze nu precies?

Reitsema: Volgens schatting heeft de Alpha nog tussen de 20 en 28 graden noordwaarts kunnen wenden. Ze had nog reservestuwstof voor de opbouw van een extra 180 of 210 km per seconde. Vermoedelijk zitten ze nu in een resulterende richting van 14 graden opwaartse helling, met een snelheid van 420 km per seconde. En die koers verklaart wel de laatste waarschuwende uitroep van de navigator. Maar enfin, dat komt toch allemaal in het laatste communiqué. Tja, het laatste... Draait de scribiteur, Gerda?

Gerda: Ja, meneer.

Reitsema: Dan... Daar gaan we dan. "De ramp, lezers, die de Alpha thans heeft getroffen en die - als was het voorbeschikt door een gruwelijke ironie van het noodlot - u allen zelfs als het ware persoonlijk via uw driedimensionale TV-ontvangers in ontzetting hebt kunnen mee ondergaan, deze catastrofe zelf behoeft geen beschrijving, hoogstens een nabeschuiving. In de gegeven omstandigheden nu, was de dood door meteorietenbombardement van de Alpha een milde in vergelijking met een veel gruwelijker einde dat het schip - nu nog slechts een wrak - nog te wachten staat..."

Els: Waar... waar... waar ben ik? Ha... Het zingt helemaal in m'n oren. Waar zijn de... waar zijn de anderen?

Jaap: Als je je ogen opendoet, kun je 't zien. Hier komt de babysit. Ruik 'ns, liefje: een tuiltje rozen.

Els: Hè! Bah!

Jaap: Ammoniak, hè.

Els: Och, ik voel me geradbraakt...

Dirk: We zijn ook een etmaal bezig geweest je bij te brengen.

Els: Hè... Waarom?

Dirk: Dat vragen we ons ook af.

Els: Doe niet zo flauw, Dirk. Wat eh.. wat hebben jullie toch altijd een last van mij, hè? Nou hangen jullie weer allemaal om mij heen, als toen. En ik heb het weer overleefd. Ik... eh.. ik kon niet meer bij m'n stoel komen. Is... is alles voorbij nou, Joost?

Joost: Ja, Elsje, voor ons allemaal.

Els: Eh... en waar zijn we nou?

Huub: Het is nu maandag, 14 uur 5 minuten. Het schip is heel gebleven.

Jaap: Ja, behalve een overlangse deuk waar je een scheepsmast in kan leggen.

Huub: Om verder te gaan, Elsje: volgens de approximator, ruw berekend, zitten we een 17 miljoen km binnen de baan van Mercurius en onze val begint, een val van 45 miljoen km.

Els: De... val? O ja, die val langs de zon. (zucht) Ik ben nog helemaal daas.

Joost: Hoeveel tijd hebben we nu nog?

Huub: Ik schat tot dinsdag 14 uur en nog wat minuten.

Jaap: Vierentwintig uur om ons testament te maken...

Els: Nou, w-w-waar hebben jullie het nou toch over?

Jaap: Nou ja, wij hebben ons galgemaal al op, meisje. Nou jij nog.

Huub: En toch, Joost, ik heb je nog gewaarschuwd: we hadden verder kunnen wentelen.

Joost: Dan was het te laat geweest, Huub, we hadden de volle laag gekregen.

Huub: Waarschijnlijk, Joost, niet zeker. Dit is nu het risico van een verkeerde beslissing op het ogenblik van keuze tussen de waarschijnlijke ondergang van nu en de zekere van straks.

Dirk: Allemaal theorie.

Joost: Je bedoelt het goed, Dirk, maar Huub heeft gelijk. Alles is mijn schuld: ik... ik moest handelen, kiezen. Ik heb verkeerd gekozen.

Huub: Ik heb maar één vraag, Joost, en d'r is niets dat je nu zal verhinderen die eerlijk te beantwoorden.

Joost: Ja?

Huub: Heb je dit, Joost Ros, opzettelijk gedaan? Ik moet dit vragen, want 'k heb je gewaarschuwd.

Joost: Nee, Huub, nee. De man zie we zoeken, zochten, ben ik niet.

Huub: Goed. Ik geloof je, Joost Ros. 't Kan dan gewoon een vergissing zijn.

Jaap: Ja, aan die frases hebben we ook niet veel meer. Ik zou wel 'ns naar het stuurdek willen gaan.

Dirk: (schamper lachje) Jaap wil het op het scherm graag zien aankomen.

Huub: En toch, mensen, wat we gaan beleven, - al is het woord zelf slecht gekozen - is het meest indrukwekkende dat ooit mensen is overkomen. Zolang ons proxyscherm intact blijft, moeten we 't zien. Tot het laatste toe.

Joost: Ja, konden we maar contact krijgen met de aarde.

Dirk: Nou ja, dat hebben we al geprobeerd. Ik weet nu wel dat beide sets hier niks meer doen, en de... en de rest... 'k Ben niks nieuwsgierig.

Jaap: Nee, ik eh... ik wou naar boven voor heel wat anders, maar dat vertel ik jullie daar wel.

Els: Ha... 'k begrijp er allemaal niks van. 'k Ben zo licht in m'n hoofd!

Dirk: Omdat je 'n een lege maag hebt, kind. Je moet eerst wat eten.

Joost: Kom... Nou, wij gaan dan naar 't stuurdek.

Jaap: En eh...laat de baby eerst maar rustig eten, Dirk.

Dirk: Ja. Ja, natuurlijk. 't Minste dat we doen kunnen...

Huub: Nou Jaap, we zijn onder ons, maar ik zie niet in wat we nog zouden kunnen doen.

Jaap: Ik geloof dat jij d'r lol in hebt gekregen, mm? Maar, broeder, zou jij het niet 'ns een keertje precies nameten?

Huub: Overbodig. Je kan het zo voor je zien. Verzoen je d'r mee, Jaap. Niemand heeft het eeuwige leven en als het zo met ons moet eindigen, dan eindigen we tenminste grandioos.

Jaap: Mm, wat je grandioos noemt! Over 24 uur... Pft! Als een lucifer. Ja ja.....! Ha, daar komt de coördinator naar boven.

coördinator: En, Captain Ros, wat denkt u van de situatie?

Joost: Volgens de proxy ongewijzigd, coördinator. Jaap staat erop dat we 't gaan narekenen.

Jaap: Ja! Ik zou graag willen, Huub, dat jij onze hoeksnelheid 'ns precies naging. Misschien is ie niet helemaal nul. Wat denkt u d'r van, coördinator?

coördinator: Een nuttige inval, heer Jaap. De aflezing van het grote scherm zonder meer geeft slechts een benaderingswaarde, geen absolute. En dit laatste wensen wij allen. Zelfs degene onder ons die het op de ondergang van deze expeditie heeft voorzien.

Joost & Huub: Wat zegt u? Ondergang?

coördinator: Ja. Ik denk dat juist deze persoon het eerst op verificatie zal aandringen vóór hij zich als overwinnaar komt presenteren.

Huub: Dus jij, Jaap, wilde dat ik de hoeksnelheid ging narekenen?

Jaap: Natuurlijk. Zal ik me daar voor niks hoera roepen! Man, laad je toch niet opjutten. Reken het na.

Joost: Laten we 't in elk geval doen, Huub. Een kleine vectorsnelheid over een 40 miljoen kilometer kan ons redden.

Dirk: Daar is je schaalpje. Els? Hier, meid.

Els: Mm! 'ns Ruiken. O, 't lijkt wel... 't lijkt wel gehakte biefstuk!

Dirk: 't Is het ook. Geen proteïnesurrogaat. Eet het maar lekker op, kind.

Els: O, lekker! Mm. O, ik kom er helemaal van bij. (lachje) Wel gek, hè? Toeteltje heeft van die hele versnelling geen last gehad. Wat is er eigenlijk allemaal met me gebeurd? Met... met ons, bedoel ik. Ik dacht toch dat alles goed was afgelopen? Mm?

Dirk: Eet jij nou maar, ik heb wat uitgezocht dat je lekker zou vinden.

Els: D'r is... d'r is hier iets ongewoons... Ik voel het. Het meest ongewone is... dat jij zo aardig bent.

Dirk: Mm?

Els: Ik... ik bedoel: echt aardig. En rustig! (lachje - kanarie fluit)

Dirk: Mm, die kanarie was een goed idee. 't Gaf iets... huiselijks.

Els: Gek, hè? Dat ik nog leef!. Ik... ik kon die veerstoel niet halen, ik... ik lag op de grond en het was gewoon of ze... zandzakken op me stapelden.

Dirk: En toch ben je erin geklommen, Els.

Els: Ja.

Dirk: Want anders zat je nu niet te eten hier.

Els: Ja.

Dirk: (lachje) Je hebt wel aardig geleerd het niet in je haren te smeren of het in je... in je oren te duwen.

Els: O ja, zoals die eerste keer. Je voelt gewoon in het begin niet waar je arm is... Net alsof ie slaapt. En jij hebt me toen zo mal aan te staren... Net als nou...

Dirk: Ik staar je niet aan, Elsje.

Els: Nee, ik zeg het verkeerd. Je kijkt me aan alsof je... afscheid neemt. D'r is iets, Dirk. Iets...

Dirk: Eet nou maar, liefje.

Els: Eh... van jou klinkt het heel anders dan als Jaap het zou zeggen. Ja. En daarstraks was er ook iets: Jaap zei: "Laat de baby éérs rustig eten."

Dirk: Nou ja, je bent ook zo lang buiten westen geweest.

Els: Nee, d'r is iets ergs dat ik niet weet. Maar je wou wachten tot straks, hè? Nou, zeg het maar, Dirk, als ik het toch moet weten. De... brandstof, die-die-die is, geloof ik, helemaal op gegaan, hè?

Dirk: Eh... Joost gaf in de haast een te hoge versnelling en toen kon ie niet meer bij die knop om terug te regelen. Het begrenzingscircuit was niet ingeschakeld. Begrijp je?

Els: En nou gaan we zo hard dat dat hulpmiddel, als het start, ons nooit meer kan inhalen? Is het dat, Dirk? Of eh... is het nog erger? Waarom houd je m'n hand vast?

Dirk: Omdat... eh...

Els: Zeg het maar, Dirk. Ik geloof dat ik nu wel uitgegeten ben. Vooral als je allebei m'n handen in beslag neemt.

Dirk: Die brandstof is nog niet het ergste. Het ergste is... de koers. We zouden op 20 of 21 miljoen kilometer onder de zon onderdoor gaan, erlangs vallen, kun je zeggen, maar we moesten de koers veranderen om aan de meteorietenzwerm te ontkomen. We draaiden opwaarts..., maar net niet ver genoeg.

Els: Straks vallen we... op de zon?

Dirk: Ja.

Els: Hoe lang hebben we nog?

Dirk: Binnen een etmaal.

Els: Arme Joost!

Dirk: Bij Kijenkivics! Arme Joost! Straks donderen we allemaal in een oven en jij zegt "arme Joost"!

Els: Ja, maar voor hem is het toch immers het ergste? Hij heeft die koers genomen! Ik ga naar hem toe, Dirk.

Dirk: Ja, ga hem maar troosten!

Els: Dirk! Dirk, zelfs nu ben je nog jaloers. Je hebt dus toch een hekel aan Joost!

Joost: Ah, daar ben je, Els.

Els: Ja... Ik hoorde alles van Dirk. Ik vind het zo vreselijk voor jou, Joost.

Jaap: Nou, hij kan er ook niks aan doen. D'r was geen tijd om te gaan rekenen, dus eh...

Joost: Ik had de transversaalgyro erbij moeten aanzetten.

Jaap: Dat eh... ding laat het schip nee knikken, snap je wel?

Els: O! Zou het dan eh... beter terecht gekomen zijn?

Huub: Als jullie nou even niet praten... Ik ben nog bezig. Misschien...

Joost: Misschien?

Huub: Bij sterke vergroting van het proxybeeld... Ja, d'r is een kleine hoeksnelheid. Of we d'r iets aan zullen hebben...

Els: Ja, maar wat bedoelt Huub nou eigenlijk? Hoeksnelheid en zo?

Joost: Ach, niets... Nou ja, kijk dan, Elsje, kijk: boven ons, op dat grote scherm, daar worden de schijnbare zijdelingse bewegingen van hemellichamen ten opzichte van ons schip meegeprojecteerd. Net als kometen krijgen de hemellichamen staartjes. Hoe groter de staart, hoe sterker de zijwaartse beweging van ons schip ten opzichte van de hemellichamen. De zon boven ons in het nulpunt heeft geen staart, zelfs geen uitstulping, dus geen hoeksnelheid.

Els: Maar Huub zei toch dat...

Huub: Ik zei, Els: alleen bij sterke vergroting van het beeld meten we een kleine uitstulping. We hebben dus toch een geringe zijwaartse beweging, maar we strijken toch minstens langs de fotosfeer langs, de oppervlakte van de zon, schat ik.

Joost: Ja, maar verifieer dan met de calculeur!

Huub: Onze uitgangspositie is natuurlijk bepalend. Ja, en wat dit aangaat...

Joost: Neem nu die calculeur, wil je?

Huub: Mm. Nou, 'k hoop het beste. Misschien is er een minieme kans dat... dat onze positie gunstig is.

Joost: Ja, codeer nu maar, Huub.

Huub: Het moet nauwkeurig. Aan valse hoop hebben we niets... Zo... Nou rustig in de calculeur.

Els: Wat... wat gebeurt er nou, Joost?

Joost: De drie... de drie stervolgers op de romp zijn aangesloten op de calculeur. Onze positie wordt nu vergeleken met de gegevens van het radarscherm. En... en als die gunstiger zou zijn, iets noordelijker bijvoorbeeld dan we schatten...

Dirk: Hé, waar zijn jullie aan bezig?

Joost: Stil nou, Dirk.

Dirk: Hè?

Joost: En? Huub?

Huub: Ik zal tenslotte moeten decoderen, nietwaar?

Dirk: Ja... ja, wat zit ie nou te rekenen?

Jaap: Hou je mond nou even.

Huub: Hier is de strook, Joost. Asjeblieft.

Els: Joost! Zeg dan wat!

Joost: 50.000 kilometer. Dat... dat is nog net boven het oppervlak, Huub.

Huub: Langs het randje van de binnencorona, bijna 300.000 graden.

Dirk: Ah, zo'n temperatuur, dat... dat houden we nooit.

Joost: Jawel, maar 't is ijl gas, Dirk, de zes- à zeventuizend graden van het zonneoppervlak zouden ons heel anders aanpakken.

Jaap: Ja! En het multichroom van de buitenhuid kaatst alles terug. Thermosfles-effect van Kirchhoff! Jongens, die buitenhuid van ons kan zelfs tegen de straling van een H-bom!

Huub: Dat is dan werkelijk niet overbodig. De straling is heel wat gevaarlijker dan de coronatemperatuur.

Dirk: Dus... dus dan kunnen we 't halen! Overleven?

Huub: Inderdaad, en we blijven maar betrekkelijk kort geëxposeerd. Bij het bereiken van de zonnerand neemt onze totale valsnelheid toe tot meer dan 1000 km per seconde.

Els: Dus... dus halen we 't toch!? O, Huub, Joost, Dirk, we halen het, o!

Huub: Als de buitenwand het houdt, ja, Els.

Joost: Nou, we zullen d'r voor duimen.

coördinator: U ziet, er gaat tenslotte niets boven zekerheid. En dan daal ik nu maar weer af naar m'n machinedek.

Jaap: Wat valt daar nu voor u te doen, coördinator?

coördinator: Ik moet voor mijn dieet gaan zorgen, dat is alles.

Jaap: Zeg, Joost... Joost, kom 'ns hier. Ik zit hier eh... die registratietape 's te bekijken.

Joost: Wat eh... wat is er met die registratie?

Jaap: Moet je 'ns kijken, zeg! Hier, het verloop van onze brandperiode... Valt jou niks op?

Joost: Hè? Hé, da's gek. Toen... toen we buiten westen waren, had de versnelling steeds verder moeten oplopen, tot 15G bij Brennschluss.

Jaap: En dan waren we nou dood geweest. Daarom ben ik ook die registraties gaan bekijken. Die curve, hier, hier... die is gestopt bij 8G...

Joost: Ja.

Jaap: Zie je, Joost? En hier begint ie zelfs te zakken tot 5! En de karakteristiek blijft recht op Brennschluss toe na 1 uur 11 minuten.

Joost: Ja.

Jaap: Nou, hier snap ik niks van. Hier snap ik niks van!! Ja, of jij moet het 'm dan toch geleverd hebben die regelaar terug te draaien.

Joost: Hem terug te draaien? (lachje) Ik... ik kon d'r onmogelijk meer bij komen.

Jaap: Hé. Evengoed is het gebeurd. Dit heeft ons het leven gered, maar... maar dat is niet uit zichzelf gekomen.

Joost: Ja, maar... dat... dat betekent, Jaap, dat toen wij al lang buiten westen waren, er nog iemand overeind was.

Jaap: Maar dat kan niet!

Joost: En... en diezelfde iemand moet kans hebben gezien Els in haar stoel te tillen, minstens bij 5G.

Jaap: Ja ja ja, da's toch van de gekke!

Joost: Ja, maar nog gekker, Jaap, is dit: waarom heeft dan die iemand dan de motor niet helemaal gestopt?

Jaap: Sinds wij op reis zijn, Joost, is er één kracht bezig ons te laten verongelukken en een andere om ons te redden. Maar waar is dat allemaal om begonnen? Wat zit daarachter?

Joost: Het beeld van de zon is zo helemaal fantastisch, Huub!

Huub: Bij deze vergroting in dit filter komt de granulatie wel bijzonder mooi uit.

Joost: Korrelstructuur van de fotosfeer. 't Ziet eruit als gasbellen in kokend water.

Huub: Maar bellen van duizend kilometer in doorsnee.

Joost: Wij zitten hier op nog geen twaalf miljoen kilometer d'r van af. Nog vijf uur te vallen. Kijk, het zonneoppervlak vult ons hele scherm. Daar, langs de rand komt een zonnevlek aankruipen. Nee, 't zijn d'r twee!

Huub: Ja, meestal zijn ze in paren. Je kunt nu goed zien dat het geen kolken zijn, zoals men vroeger meende. Magnetische velden, gebipolariseerd, dringen tot de oppervlakte van de zon door. Ze remmen de warmte-uitstraling plaatselijk. De umbra wordt donker en gaat lijken op een diep gat. De temperatuur is maar 4500 graden.

Joost: Maar?

Huub: Ja, betrekkelijk, natuurlijk. Mm, bijzonder opvallend is die intense onrust daarbinnen. Ja, en het grote aantal vlekken, want we zitten in een minimaalperiode.

Joost: Ja, het aantal magnetische stormen op aarde is de laatste jaren ook abnormaal groot, Huub. Wie weet of... Wat gek, hè? Te denken dat op een goeie dag deze zon nog 'ns explodeert en nova wordt.

Huub: De zon is niet zo ver van de ineenstorting af.

Joost: Bedoel je dat verhaaltje van Harmo Bastian uit de vijftiger jaren?

Huub: Geen verhaaltje, Joost: berekeningen. De absolute grootte is 4,85, spectraaltype G. Bij 4,44 begint de instabiliteit. De zon is er een half procent vandaan.

Joost: Ja, een half procent, ja, dat representeert tienduizend miljoen jaren minstens.

Huub: Niemand weet wat dat representeert, Joost! Het kan evengoed morgen gebeuren. Elk jaar minstens twintig sterren in onze Melkweg! En wat die zonnevlekken betreft, die zijn helemaal niet van belang voor...

Joost: Ja, ga door...

Huub: Ik zit te kijken: d'r is een kleine heldere spikkel.

Joost: Een heldere spikkel? Waar?

Huub: Midden in die umbra.

Joost: Ja! En opzij ook. Kleine spikkels. Ze worden weggeslingerd als uit een centrifuge.

Huub: Gezichtsbedrog misschien?

Joost: 'k Vraag het me af. Kijk! Kijk! Dat wolkje schuins noordoost komt onze kant uit. En het wordt heel snel groter ook. We kunnen 't nog verder vergroten. Ah, daar komt Dirk.

Dirk: Zeg, ik kom 'ns kijken hoe we vorderen. Wat is dat voor een enorme zonnevlek?

Huub: Deel van een umbra, met penumbra.

Dirk: Het lijkt wel een... een enorm zwart gat met een grijze rand. Maar... maar wat komt eruit?? Een wolk stoom?

Joost: Het moet zo ijl zijn als een semi-vacuüm.

Dirk: Ja, dat verhaal heb ik ook al 'ns gehoord...

Huub: Nee nee nee, Joost heeft gelijk: je kunt de strepen van de penumbra er grif doorheen zien.

Dirk: O, dan weet ik wat het zijn: vrije elektronen. Die velden zijn elektrisch gepolariseerd. Horvath heeft ze in 1980 opgewekt in een thermotron.

Joost: Eh... niets bijzonders dus?

Dirk: Nou, als ik gelijk heb, emitteren ze een sterk signaal op de... Laat 'ns kijken... op de... op de tiencentimetergolf. Wacht 'ns even, 'ns kijken of we wat vangen op die asbak met lampen. (ruis)

Huub: Ik hoor alleen storing.

Els: Wat zijn jullie aan 't doen?

Jaap: Zo...! De afwas is klaar, schort aan 't haakie, aardappelschillen in de emmer. Hé, wie heeft er hier buikpijn?

Els: Ha, onze Jaap is alweer over de schrik heen. Hé, waar komt dat rare geluid vandaan?

Huub: Dat radiogeruis wordt gemaakt door de zon, Els. De chromosfeer.

Els: Uit die leuke zwarte vlek? 't Lijkt wel een paardenkop!

Joost: Die paardenkop, Elsje, is 20 tot 28.000 km doorsnee. De aarde kan d'r tweemaal in rondraaien.

Huub: Maar de temperatuur is slechts 4,5 in plaats van 7.000 graden.

Jaap: Maar vier en een half duizend? Ik krijg het er hier al warm van.

Dirk: Ja ja ja... maar, toch zit er een... een raar geluid door die ruis.

Huub: Joost! Kijk 'ns in die wolk! Ze is niet homogeen!

Joost: Nee... Nee! Ja, wat zijn dat? Strepen?

Huub: Strepen? Nee nee nee, een netwerk van dunne lijnen.

Dirk: Hé! Raar! trouwens, Horvath zegt er niks over.

Huub: Als die emissie uit de elektronenwolk komt, lijkt ze me even merkwaardig als het fenomeen zelf.

Dirk: Ik zal m'n richtingzoeker wat bijstellen. (doet dat) Zeg! Zeg, lui! Wat is dit?

Jaap: Da's een nevel, met kattengejammer.

Dirk: Ach, jij met je idiote gewauwel.

Huub: Een toevallig fenomeen misschien?

Dirk: Toevallig, Huub? Kijk 'ns! Kijk 'ns naar die structuur!

Huub: Het doet denken aan een elektronische vorm van de akoestische figuren van Gladni.

Dirk: Nee, gebruik je fantasie nou even. Waar denk je dat ons lichaam uit bestaat, ons zenuwstelsel, wat ons leven regeert: elektronen, vrije energie. Die structuur dat voor je ogen is... is organisch. Ja! Dat zeg ik je!

Joost: Organisch, Dirk?

Dirk: Georganiseerd bedoel ik. Levend! Luister..., luister naar die signalen! Is dat een dood iets?

Joost: Ja, ik moet bekennen: ze... ze klinken als noodkreten.

Dirk: Ja! Als een... als een bedreiging, als... als pijn, als dood. Als je 't niet voelt, luister... luister dan.

Huub: Dus... een wezen van georganiseerde elektronen uit die gepolariseerde magnetische velden daar in de zon? Dat is haast onvoorstelbaar.

Dirk: Hoe denk je, Huub, zou zo'n wezen uit de zon onze vorm van leven vinden?

Joost: Een wezen uit de zon?... En in nood... Kijk! Je ziet het netwerk van lijnen pulseren.

Dirk: Het zijn... stuiptrekkingen.

coördinator: Wel. U bent aan het waarnemen? Met oog en oor? Wezens uit de zon. Ik had hun bestaan aan de goede Dr. Hemelaar voorspeld. Maar zoals het nu is, moet u een merkwaardigheid treffen.

Huub: Welke van de vele, coördinator? Hier hadden we toch een bioloog nodig gehad.

Joost: Kijk! We gaan dwars door de wolk heen. Door het hart nota bene!... Ja..., 't is ons voorbij.

coördinator: U zou zich wel kunnen afvragen waarom deze elektronenwolken hun geboorteplaats verlaten en in de ruimte komen sterven...

Joost: Misschien als de lemmingen... Dat kan toch?

coördinator: Daar komt er weer een, zijdelings... Lemmingen, zegt u? Ik dacht niet zozeer aan lemmingen als wel aan... ratten.

Joost: De ratten verlaten het zinkende schip?

Huub: Dat ze de zon ontvluchten? Waarom zouden ze dat doen?

Jaap: Voordat het ze te warm wordt aan de biljetjes. Overigens, ik vind het hier ook maar warm. Eens effe kijken wat de thermometer zegt.

Joost: Ja ja, dat is wel zo, ja. Ja, maar we zitten nog op... hoe ver, Huub?

Huub: Op tien miljoen kilometer van ons perihelium. Onze snelheid begint nu op te lopen. Bijna 500.

Jaap: Geef mij dan maar het aphelium. Ik mag je zeker wel berichten dat mijn tableaethermometer 80 graden F wijst, hè?

Joost: Wat?

Dirk: Ja, is dat ding weer kaduuk? Ik bedoel die klimaatregelaar? En voor de tweede maal!

Jaap: Begin je nou weer? Nou is het 80 graden F. Trouwens, als de temperatuur klimt, moet dat geleidelijk zijn. Hier is het zo plotseling alsof we van de schaduw in de zon gekomen waren.

Joost: Van de schaduw in de zon? Mensen!! Die deuk in de romp! Een hele reep van de beschermlaag is immers weg.

Dirk: Maar we hebben er tot op heden niets van gemerkt. Als die reep in de schaduwzijde zat, dan... dan moet het nog steeds zo zijn.

Jaap: Ik zou zeggen: dan nu niet meer, hè?

Dirk: Maar we wentelen toch niet. Kijk maar naar de coördinator op de proxy.

Joost: Nee nee, daarin vergis je je, Dirk: d'r is altijd enige wenteling in het schip, om de lengteas, door het vuren van de motor.

Huub: En als het te erg wordt, dan corrigeren we die met onze ministuwers, dwars op de buitenkant van de romp.

Joost: Ja, maar dan zullen we dat verdraaid gauw doen. De zon die beukt tonnen calorieën naar binnen en de hemel weet wat nog meer aan röntgen- en gammastralen. Coördinator?

coördinator: Ja, captain?

Joost: Bedient u de twee correctieraketten, stand-by.

coördinator: Bedienen? Goed, captain, maar waarmee?

Joost: Waarmee? Natuurlijk met... Grote hemel!

coördinator: Ja, we hebben geen stuwstof voor de buitenboordraketten. Daar zult u iets anders op moeten vinden.

Jaap: En gauw ook. De thermometer loopt op: 90 graden. We hebben maar twee gyrotollen, één voor ja knikken, één voor nee knikken.

Dirk: Waarom eigenlijk geen derde om rond te tellen?

Huub: Logisch: zo'n ding weegt vijftig kilo, die twee buitenboordraketjes samen nog geen drie.

Jaap: Zeg, laten we iets van het drinkwater afnemen. Hè? Een paar liter. Da's toch wel genoeg.

Els: Ja! Ja, dat is toch eenvoudig?

Joost: Ja, vooruit, da's een uitstekend idee. Behalve... Ja, ja, wacht 'ns even... Hoe...hoe moet dat?

Els: Nou, uit het handenwasapparaat of de doucheceel?

Jaap: Ja, stuifwater. Hou vangen we dat nou op?

Dirk: En waarin vervoeren we 't? Daar hadden ze op aarde ook wel 'ns aan mogen denken.

Jaap: Ja, op aarde veronderstellen ze dat wij in nulwicht emmertjes water willen gaan sjouwen... Jazeker.

Dirk: Hè, toe, sla toch niet altijd van die idiotentaal uit! Het is hier om te stikken en het drinkwater is sowieso niet chemisch zuiver.

Els: Dirk, toe...

Joost: We hebben twee gyrokompassen. Wat let ons nummer 1 te verzetten dat ie in de breedte komt te staan?

Jaap: Nou, dat moeten we dan verdraaid gauw doen ook. Kijk 'ns even: 't is al 95 graden en het zal geen vluggerdje wezen. Kom, jongens, kom, van je hup-hup-hup zou die kwizbaas zeggen. Mouwtjes naar boven... Ja, da's goed, en wij naar beneden.

Huub: Sorry, ik eh... ik voel me zo licht in m'n hoofd.

Jaap: De lucht is hier te vochtig, hè. De algen houden het niet bij.

Joost: Mooi, vier man is genoeg. Naar het gyrodek. Al bijna 100 graden!

(boorgeluid)

Joost: Dirk?

Dirk: Ja?

Joost: Let op, je boor doet niets meer.

Dirk: Ja, als jullie me niet beter verankeren kan, kan ik... geen druk erop zetten. Ja... ik... ik heb het gat haast... Oh... ik... ik kan niet meer! 't Is 130 graden!

Joost: Kom, Dirk, in de caissons hebben we... hebben we nog wat anders beleefd.

Dirk: Jawel... ja... maar... maar geen uur!

Joost: Hou vol! Hou vol, Dirk. Jaap zijn we ook al kwijt. Dirk, hou je overeind.

Dirk: Ja, Jaap met z'n grote mond lag al een half uur geleden op... op apegapen. Ik... (zet de boor af - kreunt)

Joost: O, dat is Dirk. Ah, hij heeft het lang volgehouden!

coördinator: Zal ik het laatste gat boren? Alleen zult u me moeten verankeren.

Joost: Nee... Ik... ik zelf... U hebt... u hebt al het onmenselijke gepresteerd. Coördinator, u... u moet van ijzer zijn.

coördinator: Zoiets, ja.

Joost: Ik... ik doe het. Hier, geeft u hier.

coördinator: Juffrouw Els is onze enige steun. (Joost zet de boor weer aan) Ook al zonder training.

Els: Ha... 't valt niet mee. Echt niet. 'k Weet wel, ik ga nooit meer op 't strand in de zon liggen.

Joost: Niet... niet praten. Vooruit nou, hou me vast. Hou me vast! Goed verankeren. Ja... ja, zo... zo ... zo is het beter. (zet de boor af)

Els: Ha, je bent er door!

Joost: Hoe... hoe is de thermometer?

Els: Nou, laten we alsjeblieft niet... niet kijken.

Joost: Ja, je hebt gelijk. Nu... nu met z'n drieën tegelijk. Lichten, die gyro.

Els: Ja... Hè, hij weegt... niks!

Joost: De massa is groot. Pas op! Voorzichtig.

coördinator: Als we niet gelijk lichten, blijft hij namelijk met de gaten schoor zitten tegen de opstaande schroefbouten.

Joost: Niet... niet praten. Help liever... Ik... ik... ik kan het niet lang meer houden. (kreunt) Of een stoommachine in m'n kop bonst. Zo... Hij... hij staat... hij staat erop. Kunt u, coördinator, van... van onderen uit de motorkamer de bouten d'r door steken?

Els: Och, dat kan ik wel even doen.

Joost: Nee nee nee.

Els: Nou, als je dacht... dat ik niet eens meer een draad in een naald kon steken...

Joost: Ja, waar... waar blijven die bouten nou?

coördinator: Hier komt er een. Houd vast, jongedame, tot ik de moer erop heb.

Els: Hier... Joost... Joost!

Joost: Ja... Els... houd 'm.

Els: Ik probeer het.

coördinator: Wij moeten vlug zijn, captain. Aan mijn kant zit de gyro vast. Met één bout gaat het niet.

Joost: Ik... ik kan die... aah... ik kan die schroefdraad niet... niet vinden... Nee, de moer... de moer pakt niet... De moer is verkeerd.

coördinator: De bout zelf draait mee, Captain Ros. Juffrouw Els, houdt u vol, daar beneden, drukt u de bout omhoog.

Joost: Nog... ja... nog even!

Els: Ja... ach... ach!...

Joost: Ja! Hebben!

coördinator: U start de gyro. Deze schakelaar. Ik schroef de moer aan. Zo spoedig hebben we nog niet het vereiste toerental.

Joost: Els! (gyro start) Coördinator, ze antwoordt niet. Er... er is... er is wat met 'r gebeurd.

coördinator: Flauwgevallen, evenals uw andere manschappen. U is dat helaas niet toegestaan.

Joost: Nou, terug naar 't stuurdek. U hoeft mij niet te helpen, coördinator. Die laatste minuten lukt het nog wel. Ja... ja, ik voel het... We wentelen langzaam om... om de lengteas.

coördinator: We hebben duidelijk neiging om naar de omtrek af te drijven...

coördinator: Wel, hier zijn we, heer Ros.

Joost: Kijk! Kijk, coördinator: de thermometer... van... van de romp. Ze daalt!

coördinator: Onze kwetsbare plek zit dus weer veilig in de schaduwzijde.

Joost: En volgens de wet van Kirchhoff stralen we de warmte even gauw uit als ze gekomen is.

coördinator: Verder ziet u dat de ene zorg de andere heeft verdrongen, want intussen zijn we het perihelium gepasseerd.

Joost: Inderdaad, ja. Inderdaad. We zijn om de zon heen. Gelukkig... En het wordt ook... ook koeler. Maar... alleen duiken we nu met een hoek... een hoek van 56 graden uit het vlak van de ecliptica! Zou dat hulpmissiel ons nou nog wel vinden?

script gemaakt door Marc Van Cauwenberghe, aangevuld en bijgewerkt door Herman Van Cauwenberghe en Ton Witman (4/2007)

Dit script is het werk van een hoorspelliëfhebber die geen enkel financieel gewin op het oog heeft. Deze tekst mag alleen gebruikt worden om te lezen bij beluistering van het hoorspel. Wie vindt dat hiermee iemands rechten worden geschonden, neemt contact op met Herman Van Cauwenberghe, die er meteen zal mee ophouden het script aan eventuele belangstellenden door te geven.